

ПОЗОРИШНЕ НОВИНЕ

www.narodnpozoriste.rs

Издаје Народно позориште у Београду

НА ПОЧЕТКУ ГОДИНЕ

Новогодишњи гала концерт и слава

На Великој сцени Народног позоришта, 13. јануара, одржан је Оперски Гала концерт. Препуно гледалиште је присуствовало својеврсном оперском маратону од преко тридесет популарних нумера. У току пауза, у фоајеима

По позоришта наступио је Ансамбл народних игара и песама

Србије „Коло“. Јединствен догађај, који је публика поздравила бурним аплаузом, свакако је било учешће наше примадоне Радмиле Бакочевић, која је са специјалним гостом Гала концерта, бугарским тенором Руменом Дојковим, отпевала дует Тоске и Кавардосија. Да је ово вече посебно, потврдио је и тенор Хон Ли, стални гост наше куће, који је на захтев публике два пута извео арију Шенијеа из истоимене опере. На концерту су наступили и солисти наше Опере, Светлана Бојчевић Цицковић,

Александар Дојковић, Александра Стаменко-

вић Гарсија, Александар Стаматовић, Ана Рупчић Петровић, Жељка Здјелар, Предраг Милановић, Дејан Максимовић, Сузана Шуваковић Савић, Наташа Јовић Тривић, Душан Плазанић, Јасмина Трумбеташ Петровић, Иван Томашев, Миодраг Д. Јовановић, Сања Керкез, Александра Ангелов, Снежана Савичић Секулић и, разуме се, Оркестар и Хор Опере. Дириговали су Зорица Митев Војновић, Ана Зорана Брајовић, Дејан Савић, Јоханес Харнајт и Ђорђе Павловић, редитељ концерта била је Ивана Драгутиновић Маричић, а сценограф Александар Златовић.

У пробној сали на петом спрату, 20. јануара, Народно позориште је прославило Светог Јована. Домаћин

славе био је Јанко Ницковић, у име Компаније „Први мај“ Пирот, а великом броју слављеника су се обратили протојереј ставрофор Петар Лукић, старшина Саборне цркве, и управник Божидар Ђуровић, који је у свом говору, између осталог, подсетио на речи блаженопочившег Патријарха Павла, да „човек плаче кад се роди док се сви остали радују, а да треба живети тако да се, кад човек умире, док сви плачу, само он радује“.

Р. П. Н.

ПРЕМИЈЕРА

Еурипид

БАХАНТКИЊЕ

редитељ

Стафан Валдемар Холм

гост из Шведске

19. ФЕБРУАР

ПОЗОРИШНЕ
НОВИНЕ

ПОПУСТ

ПРИ КУПОВИНИ КАРТЕ

20%

вечерње
НОВОСТИ

НОВИ ДИРЕКТОР ОПЕРЕ

Нови директор Опере Народног позоришта је сопран Катарина Јовановић. После студија у Београду, усавршавала се у Европи и свету, у престижним школама и мајсторским радионицама. Лауреат је такмичења „Монсерат Кабаље“ у Барселони 2000. где је добила и Награду публике, а била је и финалисткиња такмичења „Пласидо Доминго опералија“ у Вашингтону 2001. Два пута заредом, 2003. и 2004. номинована је за престижну француску Награду „Музички победници“. Наступала је у оперским кућама у Великој Британији, Француској, САД, Португалији, Јужној Африци, као и у београдском Народног позоришту, те у новосадском Српском народном позоришту, тумачећи прве сопранске роле у класичном репертоару.

Ж. Х.

ДВЕ ИЗЛОЖБЕ

Два јубилеја која обележавамо у фебруару, пратиће и изложбе у Фоајеу II галерије. Поводом 50. представе балета „Краљица Марго“, 2. фебруара ће у 18.30 бити отворена истоимена изложба. Аутор фотографија и изложбе је Срђан Михаић. Обележавање девет деценија од настанка Опере, које ће трајати током целе године, почиње отварањем изложбе „Мадам Батерфлај – 90 година“, аутора Јелице Стевановић, 13. фебруара у 18 сати.

Р. П. Н.

СЕЋАЊЕ НА МАЕСТРА

На Великој сцени Народног позоришта, 9. јануара, уприличено је сећање на маистра Оскара Данона који нас је крајем прошле године заувек напустио. Била је то прилика да се подсетимо на његов веома богат уметнички живот и стваралаштво, о којем су говорили: управник Народног позоришта Божидар Ђуровић, директор Опере Дејан Савић, примadona Радмила Бакочевић, композитор Ивана Стефановић, новинар ријечког „Новог листа“ Свјетлана Хрибар, директор Југословенског драмског позоришта Бранко Цвејић и мр Даница

Томковић, која је повезивала успомене сарадника. Емитован је изузетно садржајан аудио-видео запис о животу и раду маистра Данона, аутора Петра Антоновића, а по сценарију Свјетлане Хрибар и Маје Данон.

В. К.

ГОСТОВАЊА У ДРАМИ

На сценама Националног театра овог месеца гостују два позоришта. Народно позориште из Лесковца ће се 5. фебруара, на Великој сцени београдској публици представити комедијом Бранислава Нушића „УЈЕЖ“. Режију потписује Цисана Мурусидзе Чоловић, дугогодишњи редитељ нашег театра и једно време директор Дrame, која о свом раду на представи каже како је настојала да приближи публици овај Нушићев комад као „комедију апсурда где се племенита идеја о женској еманципацији изродила у своју супротност, у деструкцију породице“. Десетак дана потом, 16. фебруара, на Сцени „Раша Плаовић“ гостује Позориште Тимочке крајине „Зоран Радмиловић“ са драмом познатог нишког драмског писца Мирољуба Недовића „4 сата“, у адаптацији и режији београдског глумца и последњих година све успешнијег редитеља Ирфана Менсура.

В. К.

ЗНАЧАЈАН ЈУБИЛЕЈ

Девет деценија Опере

Народно позориште је основано 1868. године као драмски театар, али убрзо се развија такозвана Музичка грана Позоришта, која је омогућила да се већ 21. октобра 1882. на сцену постави „Врачара“, чаробна оперета у три чина Даворина Јенка. Током овог периода који је заправо претходио оснивању Опере, оркестар је делом био сачињен од чланова позоришта, а делом од чланова Војне банде, док су роле углавном певали гласом и музикалношћу надарени глумци, уз понеког госта из Загребца, Пеште и других ближњих европских уметничких центара. У то време је настала и изведена, 20. децембра 1903, прва национална опера „На уранку“

Станислава Биничког, за коју је либрето написао Бранислав Нушић. Прва целовечерња опера, Вердијев „Трубадур“, изведена је 24. априла 1913. и тај датум неки сматрају моментом оснивања Опере. Ипак, оснивање Опере је омогућио тек прилив уметника из Русије, после Првог светског рата, међу којима је било и школованих оперских певача, те се данас сматра да је Опера Народног позоришта отпочела своју самосталну делатност 1919. године. Прва представа новоформираног ансамбла била је премијера Пучинијеве „Батерфлај“, 11. фебруара 1920, под музичким вођством првог директора оперског сектора, Станислава Биничког.

Међуратни период карактерише оно што данас називамо класичним, углавном италијанским репертоаром, али с успехом су извођена и дела руских и других словенских аутора. Чињени су и покушаји са немачким репертоаром, али он је, некако, увек наилазио на лошији пријем код публике и представе су се на репертоару задржавале кратко, с изузетком Штраусове оперете „Слепи миш“ која је све до наших дана увек радо гледана и слуша-

на. Београдска публика је често имала прилике да чује ова дела убрзо после светских премијера. Свих тих година између два велика рата, у оперским представама Народног позоришта често су гостовали инострани уметници, диригенти и солисти, међу којима су били и Пјетро Маскањи, Николај Черепњин, Фјодор Шаљапин... а слободно се може рећи да су уметници миланске Скале били редовни гости Београда. Чињени су и, понекад веома успешни, покушаји стварања националног оперског репертоара. Највише успеха су имали Коњовић, Христић, Крстић, Готовац. С почетка, у ансамблу преовлађују руски певачи, али

Наш велики јубилеј, 90 година од прве премијере ансамбла Опере, „Мадам Батерфлај“, обележава се у суботу, 13. фебруара. Представу дирижује гошћа из Италије, Бана Фрата, а у соло улогама наступају Јасмина Трумбеташ Петровић (Ћо Ћо Сан), Олга Савовић (Сузуки), Јанко Синдиновић (Пинкертон), Миодраг Д. Јовановић (Шарплес), Игор Матвејев (Горо), Предраг Милановић (Јамадори), Небојша Бабић (Бонзо), Бранислав Косанић (Комисарио) и Тамјана Митић (Кејт). Учествују Оркестар и Хор Опере Народног позоришта.

Мадам Батерфлај, поставка из 1920.

преузимају наши солисти који су се школовали у европским музичким центрима, од којих су неки направили и завидне интернационалне каријере. Хор и Оркестар Опере су настали од чланова предратне „Музичке гране“, којима су се придружили руски емигранти, а поред њих и певачки и инструментални кадар београдских певачких друштава и других музичких састава.

Први послератни директор Опере, диригент Оскар Данон, заснива репертоарску политику превасходно на могућностима солистичког кадра и на, код публике, проверено омиљеном репертоару, отварајући тако могућност за међународну афирмацију нашег ансамбла, о чему су Позоришне новине објавиле опсежан фељтон. Београдска публика је и даље наклоњена превасходно „гвозденом“ репертоару, а упорни и углавном веома квалитетни покушаји управа да се на сцену поставе инострана и домаћа савремена оперска дела – најчешће наилазе на одобравање критике, уског круга оперских стручњака и нешто ширег круга „сладокусаца“, али ретко доживљавају већи број реприза.

После Другог светског рата на нашој сцени су гостовали бројни врхунски уметници, међу којима и Марио дел Монако, Франко Корели, Пласидо Доминго, Лучано Павароти... А многи наши истакнути солисти и диригенти су били, и јесу, радо виђени гости на иностраним сценама, од Скале до Метрополитена.

■ Јелица Стевановић ■

ИНТЕРВЈУ | ИВАНА ДИМИЋ, НОВИ ДИРЕКТОР ДРАМЕ

На првом месту уметност глуме

Искусство ми говори да се не долази тако лако до добре позоришне представе. Можете имати изванредно драмско дело, најбољег редитеља и ауторску екипу, савршену поделу, перфектне услове рада... и као што је у једном интервјуу рекао Аца Поповић „а онда ако вам се посрећу“. Бићу задовољна ако у року од годину да на Драма оствари један значајан успех и још две добре премијере.

Нови директор Дrame Народног позоришта је Ивана Димић, приповедач и драматург. Широј јавности позната је као аутор кратких прича, драма и ТВ сценарија. Бави се и превођењем са енглеског и француског језика. До сада је објавила пет књига прича: „Црна зелена“ (1995), „Махорка, мастило и муж“ (1998), „Узимање времена“

(2001), „Има ли кога?“ (2006). „Попис имовине“ (2009). Изведене драме: „Пред огледалом“ (Атеље 212, 1986), „Пепељуга“ (Мало позориште „Душко Радовић“, 1989), „Голуб“ (Позориште на Теразијама, 2001), „Змајовини пангалози“ (Позориште „Бошко Буха“, 2007). Драма „Бели угао“ први пут је штампана у часопису Књижевност 1-2/1998). Са енглеског језика је превела драме Фрејна, Пинтера, Кауарда, Елто-

на, Мунро, Макнелија, Стопарда и романе Александра Макол Смита „Прва дамска детективска агенција“ и „Жирафине сузе“. Са француског је превела драме Сардуа, Маривоа, Куса, Јонеска и Резе.

Који су разлози превагнули да прихватите место директора Дrame Народног позоришта?

Моји мотиви су били разни, а сада, пошто сам прихватила место директора Дrame, никоме сем мени више нису значајни разлози који су превагнули. Морам да додам да сам се двоумила око давања било каквих изјава пре него што се упознам са актуелном ситуацијом у Позоришту и видим шта све треба да се ради. Јер, као што знамо, једно су речи, а друго су дела. Ако је, међутим, потребно да се представим, да би они који не знају стекли неку слику ко им долази, ево, да то учиним. Ове године ће бити тридесет година како радим као позоришни драматург, сарађивала сам са многим релевантним ауторима и уметницима... једном речју, прилично познајем изнутра технологију рада на позоришним представама. С друге стране, била сам и у државној управи и једна од установа које су ми биле у надлежности, било је и Народно позориште. Тако сам била у прилици да сагледам рад позоришта из једне, иначе уметницима непознате и незанимљиве перспективе, која је, међутим, од виталне важности, што се тиче закона, статута, субвенција и начина на који театар постоји, посебно Народно позориште као установа од националног значаја. Управо та различита радна искуства ће ми, претпостављам,

омогућити да ускладим жеље са могућностима и да будем од користи Драми Народног позоришта.

Како би, по Вама, у идеалним условима, требало да изгледа репертоар Народног позоришта у Београду? У којој мери мислите да ће Вам актуелни продукцијски услови омогућити да остварите замисли?

Што се тиче идеалних услова даћу два примера. Платон је, као што се сећате, однео свој пројекат идеалне државе Египћанима, а ови су га, изнервирани, бацили у ропство. Комунизам је, да узем и тај пример, био заснован на племенитој идеји о једнакости свих људи, али је у реализацији био прилично крволочан. Идеални услови, нажалост, дакле, не постоје. Постоје реалне околности у којима ствари, колико видим, стоје овако: Народно позориште је кућа од националног значаја за културу наше земље, што значи да треба да буде у сваком погледу репрезентативна. Зато ову кућу издржава Република, односно Министарство културе. Сваком новом ко дође да руководи у Народно позоришту, то је савршено јасно, или би бар требало да буде јасно. Код нас се, међутим, челни људи често мењају, а свако нов доведе своју еки-

пу. Зато је број запослених у овој кући несразмерно увећан. Друго, свако нов хоће све из корена да промени, да побољша и да оствари највиши уметнички ниво. Е, сад, проблем настаје када промене доведу до конфузије и резултирају хаосом, а не доведу до побољшања. Да се то не би десило, потрудићу се, колико год је то у мојој моћи, да на реперто-

ару остану представе које то већ јесу, и да се поставе нове представе високих естетских квалитета, за које се „праве“ редови на благајни.

Како је Ваше мишљење о ансамблу Дrame? Да ли он има потенцијале да у потпуности реализује Ваше амбиције на плану репертоара? У којој мери и под којим условима ћете бити отворени за сарадњу са гостујућим глумцима?

Народно позориште има звезда и изванредних глумаца колико и други театри. У сваком случају, то је квалитетан ансамбл који може да остварује разноврстан и одличан репертоар. Моја амбиција се, претпостављам, не разликује од амбиције управника и ансамбла – а то је да се стварају добре представе, уметнички релевантне и гледане, а да се не упада у финансијски колапс.

■ Жељко Хубач ■

Међународна сарадња млечи уметнике од ускогрудости и клаустрофобије, с једне, и од осећања мање вредности, с друге стране, и зато је веома пожељна. Како се та сарадња већ дуже време негује у Народно позоришту, она ће се природно наставити. А приоритет је, да скратим причу, увек и у свим околностима: хистрионство, уметност глуме.

У СУСРЕТ ПРЕМИЈЕРИ

Баханткиње долазе са Балкана

Стафан Валдемар Холм, један од водећих европских редитеља, доскорашњи дугогодишњи директор престижног Краљевског драмског позоришта „Драматен“ из Стокхолма, 19. фебруара ће на Великој сцени имати премијеру „Баханткиња“. Он је добро познат овдашњој јавности, а поготово публици Народног позоришта, која је у протеклих неколико година имала прилике да у извођењу шведског националног театра види Стриндбергову „Игру ватром“ те Шекспировог „Макбета“ и „Хамлета“ у Холмовој режији, као и његов комад „Птиче или Правда за Зигфрида“ који се већ годину дана игра на Сцени „Раша Плаовић“. Класичан Еурипидов комад

ће бити његов први редитељски рад на београдским сценама.

„Одлучио сам да радим ‘Баханткиње’ баш у Београду, између осталог зато што је тај комад написан на Балкану и људи одавде могу да се поистовете са том екстазом, коју сам имао прилике да видим на журкама, после наших гостовања. Преводилац Александар Гаталица ми је рекао да су ‘Баханткиње’ први пут изведене када је Еурипид већ умро у изгнанству, и да је само приликом извођења те драме публици у Атини било дозвољено да плаче! Не знам да ли је та прича тачна, али је дивна и има везе са оним што мене у комаду првен-

ствено интересује, а то је тема губљења контроле над рационалним“, каже Холм за Позоришне новине, апострофирајући да будућој публици његове представе неће бити потребно предзнање о грчкој митологији, како би могла да прати радњу.

У ауторском тиму представе, поред Холма, су још три госта из Шведске, сценограф и костимограф Бенте Луке Милер, Торбен Лендорф који потписује дизајн све тла и Весна Станишић

која преводи на шведски. Избор музике је начинио редитељ, драматург је Славко Милановић, о сценском говору брине др Љиљана Мркић Поповић, музичке аранжмане је урадио Владимир Петричевић. Продуценти су Борислав Балаћ и Милорад Јовановић, помоћник редитеља Ивана Ненадовић, асистент сценографа Миращ Вуксановић, а асистент костимографа Олга Мрђеновић.

Улоге тумаче Ненад Стојменовић (Дионис), Марко Николић (Тиресија), Танасије Узуновић (Кадмо), Игор Ђорђевић (Пентеј), Слободан Бештић (Гласник), Радмила Живковић (Агава), те Стела Ђетковић (Алфа), Нела Михаиловић (Бета), Јелена Хелц (Гама) и Даниела Кузмановић (Делта).

■ И. Ненадовић ■

СЕДАМ ГОДИНА НА КАРТУ ВИШЕ

Стоте „Рибарске свађе“

Позната комедија Карла Голдонија 22. јануара је, на Сцени „Раша Плаовић“, одиграна стоти пут. Новине су писале како су „аплаузи, узвици и весеље до плафона пратили премијеру“, те да се, иако многи нису од ове представе очекивали много, „догодило све“. Актери ове комедије „луди од смеха и туче, у тешкој дисциплини комедије дел арте (...) у једном дају мноштво карактера,

гледаоца награђују површном, али лековитом катарзом“, а све је то „лудило медитеранског конфузиона који настаје кад дуне југо па завијата емоције поспане од чекања.“

Има ли лепшег почетка за младог редитеља, те, 2003. године тек почетника, Горана Рушкуца? Од премијере која је била у незахвалном термину, пред сам крај сезоне, 4. јуна, па све до данас ова представа пуни гледалишта и у кући и на гостовањима,

из којих увек излазе раздрагана лица.

А сваком новом извођењу радују се и

глумци Лепомир

Ивковић у улози

Тонија, Нада

Блам а сада

Зорица Мирковић

у улози

Пашкве,

Владан Гајовић

и Зоран Ђосић

као Фурте,

Анђелка Тадић

као Либерра,

Марија Вицковић

у улози

Луцијете,

из којих увек излазе раздрагана лица.

А сваком новом извођењу радују се и

глумци Лепомир

Ивковић у улози

Тонија, Нада

Блам а сада

Зорица Мирковић

у улози

Пашкве,

Владан Гајовић

и Зоран Ђосић

као Фурте,

Анђелка Тадић

као Либерра,

Марија Вицковић

у улози

Луцијете,

из којих увек излазе раздрагана лица.

А сваком новом извођењу радују се и

глумци Лепомир

Ивковић у улози

Тонија, Нада

Блам а сада

Зорица Мирковић

у улози

Пашкве,

Владан Гајовић

и Зоран Ђосић

као Фурте,

Анђелка Тадић

као Либерра,

Марија Вицковић

у улози

Луцијете,

из којих увек излазе раздрагана лица.

А сваком новом извођењу радују се и

глумци Лепомир

Ивковић у улози

Тонија, Нада

ВЕЛИКИ УСПЕХ НАШЕГ ТЕНОРА У ТИРАНИ

Два лица Наработа

Слиста Опере Народног позоришта, тенор Александар Дојковић, учествовао је у међународном пројекту поводом обележавања двадесет година од рушења Берлинског зида, одржаном у Тирани, у опери „Саломе“ Рихарда Штрауса. Тиме је после 64 године дуге паузе поново успостављена сарадња између наше две оперске куће, а гостовање нашег уметника праћено је великом пажњом албанских медија, док је током новембра на згради Опере у Тирани између других, била подигнута и српска застава. Александар Дојковић нашао се међу значајним уметницима европске сцене: опером је дириговао директор Римске опере маестро Никола Колабјанки, редитељ представе била је дугогодишња директорка опере у Монте Карлу Патриција Пантон, Салому је тумачила гошћа из Италије Наусика Полићкио, ролу Јохана гост из Немачке Томас Газели, а Херод је био гост из Америке Рој Стивенс. Дојковић је позив за

ово гостовање добио од директора Опере из Тирани господина Жанија Цикоа, након успешног наступа београдске „Саломе“ у Италији 2008. године.

Упоређујући албанску и нашу продукцију „Саломе“ Дојковић каже да је редитељка, иначе присталица класичне лепоте и истинитих вредности, поставила Штраусову оперу у класичној сценографији младог албанског сликара и дипломираног сценографа Платона Бардија, који је италијански ђак и који већ дуже време живи и ради на Апенинима. „Наша београдска представа је била у ултра модерној режији господина Бруна Климека у складу са данашњом немачком праксом. Радња, премештена у оновремено окружење гангстерске банде са Херодом као ‘биг босом’, дала је мојој интерпретацији Наработа специфичан али веома успешан израз. Рад са госпођом Пантон учинио је да моју улогу Наработа сагледам и усавршим у потпуности и до краја, јер неки најфинији моменти у мојој интерпретацији нису били

могући у београдској поставци“.

Све представе „Саломе“ у Тирани биле су изузетно добро посећене, снимак ће бити емитован на телевизији, као што је то тамо уобичајена пракса, а Дојковић је, с обзиром на остварени успех, добио понуду за учешће у будућим пројектима ове куће.

■ Вања Косанић ■

РАЗГОВОР С ПОВОДОМ | СИНИША КОВАЧЕВИЋ

Где је равнодушје

У недељу, 7. фебруара, једна од дуговечнијих драмских представа Народног позоришта, „Велика драма“, која се већ осам година игра пред препуном салом Велике сцене, прославља значајан јубилеј, 150-то извођење. Тим поводом разговарамо са аутором и редитељем, Синишом Ковачевићем.

У српској сиромашној продукцијској збиљи поставили сте комад са више од 30 глумаца, исто толико статиста, са великим ауторским захтевима. Био је то подвиг сам по себи. Ипак, 150 извођења је мало ко очекивао. Како доживљавате и како објашњавате дуговечност овог комада?

Без лажне скромности, ја сам на ту логику великих бројева у позоришту навикао. Неколико мојих комада имало је поставке које су играле више стотина пута, на пример „Генерал Милан Неђић“ је имао 300 реприза, „Виртус“ 150... Када улазим у пројекат, моји захтеви нису мали, па самим тим ни очекивања. Али „Велика драма“ је нешто посебно, јер за разлику од других театарских, на Великој сцени Народног позоришта Драма месечно има десетак термина, у том смислу је број од сто педесет извођења посебно значајан. Ова представа је пуна курозитета, од тога да је писана 13 година, преко тога да ме је тадашњи управник, господин Љубивоје Тадић, звао истог дана када сам му дао комад на читање и то у четири сата ујутру, да би ми видно узбуђен рекао како „Велика драма“ мора да се игра у Народној позоришту, па преко чињенице да на сцени има актера као да је у питању опера, да се увек игра на карту више, да је вољена и од оних који не играју у њој, тако да верујем да је све то, на различите начине, допринело дуговечности. Али пре свега, мислим да је „Велика драма“ добра представа.

Са њом је дошло много младог и лепог света у Национални театар.

Она је на сцену Народног позоришта довела плејаду младих глумаца који су променили енергетски потенцијал театра тога времена. Многи од њих су доживели своје, да се тако изразим, позоришно разголићење, добили су велике и важне роле, а да им се мастило на дипломи није осушило: Ненад Маричић, Бранислав Томашевић, Соња Колачарић, Бојана Стефановић, Љубомир Бандовић, Синиша Убовић, Игор Илић, Ивана Шћепановић, Јелена Хелц, Анастасија Мандић, Милена Сијерковић (потоња Ђорђевић), Сена Ђоровић... Била је то инаугурациона представа Вука Костића који је „носећи“ представу дугу четири сата учинио право херојско дело. Наспрам њих, као добра противтежа,

били су искусни глумци, попут Таназија Узновића, Миодрага Радовановића, Ружице Сокић, Огњанке Огњановић, Раде Ђуричин, Горјане Јањић, Љубивоја Тадића, Радована Миљанића, Анђелке Миљивојевић, Србољуба Милина, Лепомира Ивковића, Андреје Маричића, Бранка Јеринића, Добриле Ђирковић, Александре Николић, Предрага Милетића, Љиљане Газдић, Бошка Пулетића... Био је то сусрет адреналина младости и великог искуства, необична синергија која је – уз страсне навијаче, какви су били сви у позоришту, од кројачнице, преко технике, радионица – довела до овог несумњивог успеха.

Чинило нам се тада да је историјско вре-

ме у којем се комад догађа, потрошено у драмском смислу, али ви сте нас разуврили.

Ми, нажалост, живимо политику и историју као судбину, оне су наше, да тако кажем, генетске детерминанте, и ако имате потребу да сведочите о властитом времену, заиста је тешко направити комад без тих натруха политике и неког историјског контекста. За мене нема потрошених тема. Деведесет процената светске лирике своди се на тему – драга ме је оставила! Е сад, како ће реперкусије тог ненаданог одласка вољене особе да постану уметност, то зависи од талента и личности аутора, па наравно и заната.

Када бисте се данас враћали комаду, да ли бисте му и шта замерили?

Научно је доказано да се основи емоционалног, сензибилитетског, искуственог простора човека значајно

ТРИ ПИТАЊА ЗА МИЛУ ДРАГИЧЕВИЋ

, нема уметности Емоције и страсти

ји се усудио да режира свој захтевни комад и глумца који су му поверовали. Ви сте познати по томе да умете са глумцима

Ми имамо феноменално глумиште, профилисану педагошку матрицу за школовање глумаца и, да се симболично изразим, припадамо глумственим народима. С друге стране, Народно позориште има сјајан ансамбл у којем готово да нема негативно конципираних личности индивидуалних ставова

Тимо где станује Травнодушје, ту нема уметности. Свака врста уметности мора бити острашћена, а по логици ствари сценска уметност понајвише.

мењају сваких пет година и у том назовимо га циклусу, он значајно промени или унапреди своје политичке, идеолошке, поетичке и остале ставове. С тим у вези, када би човек сваких пет година писао на исту тему нови комад, у седамдесетој би имао петнаест различитих верзија једног комада, што се просто коси са неким елементарним начелима стваралаштва. Једном завршено уметничко дело, сведочи не само о времену у којем је настало, већ и о креативним, менталним, уметничким искуствима и потенцијалима самог аутора. У том смислу је blasfemiја враћати се ранијим комадима, ранијим романима, ранијим песмама. Но, без обзира на овај став, када бих се, хипотетички, данас враћао теми „Велике драме“ не бих, као писац, поступио другачије.

Из процеса рада екипа носи искуство хармоније између писца ко-

који су опозиција свему, а понајвише властитом дару. Из неког свог спортског искустава, када сам почео да режирам знао сам да је атмосфера у тиму изузетно важна, да је битно да се људи међусобно воле, уважавају и радо иду на посао... Глумац носи готово зилотску посвећеност професији, има потребу да јој служи, не да од ње само узима. Сустрет са глумцима, који су интуитивни, аналитични и креативни тако да нуде решења, претвара режију у селекцију понуђеног материјала који се уклапа у редитељски концепт, у нешто што је ритам и темпо представе, нешто што је стил или жанр. Из свега тога се увек непогрешиво роди нешто што се дивном српском речју зове љубав. Ја са задовољством истичем те квалитете српског глумишта, јер кад би нам све у држави било као што су глумци, где би нам био крај!

■ Жељко Хубач ■

Балерине најчешће играју бајковите ликове, а Вама се указала ретка прилика да на сцени оживите историјску личност, Маргарету де Валоа, тј. Краљицу Марго.

Дуго и студиозно сам припремала ову ролу, која ми је једна од омиљених. Много сам читала о Марго, о епохи, гледала сам и чувени филм који ме је такође инспирисао, а значајно ми је помогао и кореограф Крунислав Симић. Истакла бих и дивну сарадњу са партнером, Миланом Русом. Од почетка сам знала да ме чека деликатан посао. Марго је централна личност, она прича причу, пише историју. Требало је дочарати познат лик, интригантан, толико оспораван у том бурном историјском тренутку, и све то само уз помоћ покрета. Све сам то доживела као женску причу, кроз призму љубави коју је политика стално спутавала. Зато је моја Маргарета де Валоа и поред мноштва њених историјски неспорних негативних особина, сва саткана од емоција и страсти. Живела је у трагично време, била је жртва тог времена, породице, политике, цркве, али је знала за шта жртвује своју љубав. Вера и љубав нас суштински одређују. Свако у себи носи свог бога који га одређује на неки начин. Бог кога носим у себи ми је помогао да боље разумем и дочарам овај чувени лик.

То је улога у којој се добро осећате.

Да, то је дефинитивно улога у којој се добро осећам. Марго је бескрајно емотивна, страствена, вечито у борби. Кроз сваку представу откривам нешто ново о њој, као и о себи. Блиска ми је на неки начин. Посебно уживам у великом глумачком задатку који имам у представи.

„Краљица Марго“ је гостовала широм света. Свуда сте доживели велики успех. Веома је занимљив тај универзални језик уметности који добро разуме публика на свим континентима. Како ви то доживљавате?

Управо та извођења у иностранству, пред публиком која

вас не познаје и долази на представу без икаквих предубеђења, представљају праву потврду да сте добро урадили посао. Никада нећу заборавити скоро нестварно искуство приликом гостовања у Колумбији, у Боготи, где смо доживели заиста невероватан успех и право скандирање публике која је током свих шест наступа буквално дисала са нама, уметницима. Слично искуство смо доживели и у Мексику, Грчкој, Шпанији... То само доказује да се квалитет увек препозна, да се уметничка истина увек види, што је велика сатисфакција. Ипак, жао ми је што морам да кажем да је и поред огромног успеха које доживљавамо у иностранству, тешко добити публицитет у својој земљи. Чињеница је да ми уметности не придајемо довољно значаја и мислим да то мора да се промени.

■ Бранкица Кнежевић ■

ДРУГОГ ФЕБРУАРА 50. ИЗВОЂЕЊЕ „КРАЉИЦЕ МАРГО“

Светска праизведба балета „Краљица Марго“ била је 1. децембра 2005. Према познатом роману Александра Диме, у кореографији Крунислава Симића, велики публицитет овој представи донела је и нова музика Горана Бреговића, који је 1994. године компоновао музику и за истоимени филм. Насловном улогом у овој представи, првакиња балета Душка Драгичевић је обележила 20 година уметничког рада. Као тумачи истакнутих улога на премијери су наступили и Константин Костјуков, Константин Тешеа, Милица Безмаревић, Светозар Адамовић, Милан Рус, Јован Веселиновић, Дејан Коларов, Александар Илић, Никита Крлуч, Бојана Жеграц и Тамара Ивановић. Оркестром Народног позоришта дириговала је Весна Шоуц. Представа убрзо постаје хит, добија агрибут „невиђеног балетског спектакла“, а на Дан позоришта 2006. године проглашена је најбољом у сезони.

Прво извођење „Краљице Марго“ ван матичне сцене било је на фестивалу Ибероамерикано у Боготи, марта 2008. Исте године балет је приказан са подједнаким успехом у Солуну. Представа је 2009. играна на неколико фестивала у више градова Мексика и Шпаније. Сваким наступом у иностранству, на великим балетским сценама, засијала је пуна лепота овог спектакла. У иностранству је одиграна укупно 15 пута. Од 2007. у насловној улози наступила Мила Драгичевић, а уз скоро исту солистичку поделу као на премијери, у овој улози су наступиле и Ана Павловић и Александра Бибић.

М. Дујаковић

Закон о позориштима у Краљевини Југославији

Убрзо пошто је Министарски савет донео решење о новом устројству позоришне организације у новооснованој Краљевини, Министарство просвете је одредило комисију за израду пројекта новог закона о Народном позоришту, у коју су именовани Милан Грол, Душан Ђокић, адвокат и Сава Тодоровић, стални члан.

Истовремено, Уметничко одељење Министарства просвете именовало је комисију за израду закона о позориштима у Краљевини

и доставило Удружењу глумаца да стави своје примедбе. Четири дана, од 21. до 24. марта 1921, делегати Удружења (који су представљали 795 редовних и 34 почасна члана) у Уметничком одељењу, под председништвом начелника Бранислава Нушића, расправљали су и усвојили Законски пројекат у новој редакцији (Закон је публикован у часопису 'Глума', 1921, бр. 1-2). Тим Законским пројектом није било предвиђено ништа битно ново у односу на Закон о НП из 1911. Истина, категоризација

позоришта је извршена по новом принципу, и то на државна, државно-повлашћена и приватна позоришта. Тим последњим, приватним позориштима, стављани су бројни услови како би били „чисто позоришни“ и да не би реметили рад државних и повлашћених кућа. Разврставање глумаца остало је исто, у три категорије: привремене, редовне и сталне. Једину значајнију новину је представљао предлог за формирање Позоришног одсека при Уметничком одељењу Министарства просвете.

Милутин Чекић (1882–1964), искусни позоришни стручњак, инспектор Министарства просвете, и др Никола Андрић, помоћник министра просвете, добили су 1925. године задатак да поднесу извештај о целокупном стању у државним позориштима. На основу поднетог реферата,

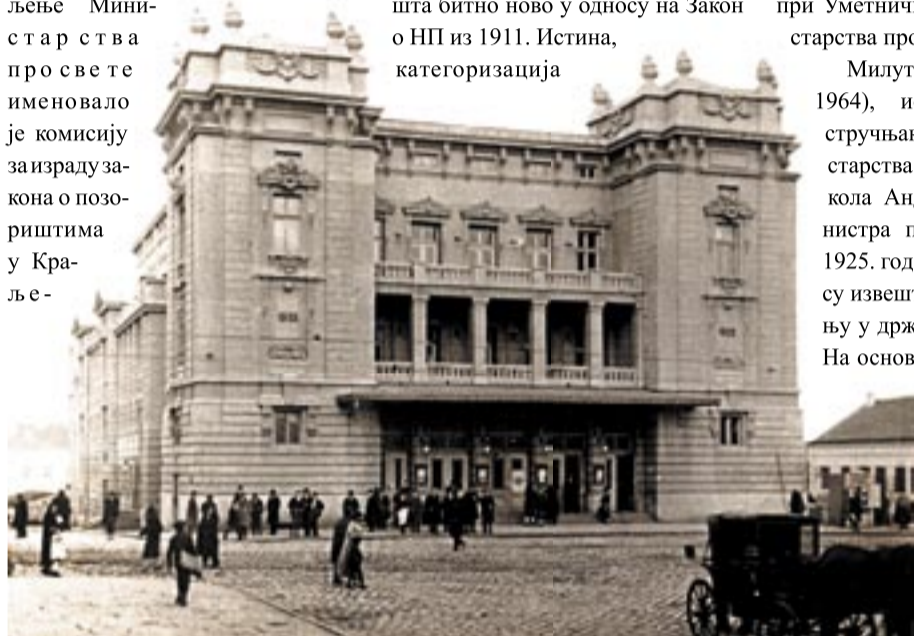
и после расправа свих позоришних управника крајем 1925, Чекић је добио налог министра просвете да изради предлог новог Закона о позо-

риштима. Тај нови пројекат такође се базирао на Закону о Народном позоришту у Београду из 1911, његових измена и допуна од 8. марта 1922. и 15. јула 1925, затим поменутог Пројекта закона о позориштима из 1921, као и извесних одредби Закона о чиновницима.

Пројекат Закона о позориштима имао је 13 чланова и задржавао је основне поставке Гроловог Закона о Народном позоришту, као и оног из 1921, дакле, подразумевао је постојање три врсте позоришта: државна (средишња и обласна), државна повлашћена (градска и путничка) и приватна. Понављао је већ устаљену категоризацију глумаца на привремене, редовне и сталне. Битна новина је што ће „редовни чланови средишњих и обласних позоришта, као и чланови повлашћених и сталних приватних позоришта, примати пензију из позоришног пензионог фонда, који се има основати, а за који ће министар Просвете прописати у Уредби нарочита правила“. Овај, 6. члан Пројекта, представљао је камен спотицања јер је изискивао велике издатке, које је било тешко покрити предвиђеним мерама. Ни овај пројекат није дошао до законске процедуре.

Расправе о новим законским решењима трајале су кроз читаво међуратно раздобље, све до марта 1941, када је др Михо Крек, тадашњи министар Просвете, одредио комисију за израду „Уредбе о народним позориштима са законском снагом“, у најкраћем року. У образложењу одлуке истацано је да се допунама Закона о Народном позоришту из 1911, одговарајућим одредбама Закона о чиновницима, као и Закона о Главној контроли и Државном рачуноводству, „одузимају редовном раду у позориштима једно од његових најважнијих својстава: еластичност“. Још већи проблем је био слаб материјални положај старијих и пензионисаних чланова, као и највећег дела техничког особља у позориштима. Држава је издвајала све мања средства и није била у стању да новим законским решењима прими нове материјалне издатке. Издвајање Бановине Хрватске из позоришног система Краљевине Југославије, 1940, додатно је компликовало доношење новог законског решења, а избијањем априлског рата 1941. све је пало у заборав.

(наставиће се)

IN MEMORIAM

Радомир Вучић (1948–2009)

С балетом се срео случајно, када је на школској приредби заменио – девојчицу која се разболела! И тако се родила љубав према сценској игри. Па ипак, тек кад није успео да се упише у средњу економску школу, случај га доводи у балетску школу „Лујо Давичо“, код великих педагога као што је била Нина Кирсанова. Већ после две године, опет игром судбине, на разговор старијих колега-ученика учествује у аудицији коју је 1965. организовало Српско народно позориште и, на своје велико изненађење, бива примљен у балетски ансамбл. Убрзо почиње да игра солистичке, па и прве улоге. Почетком 1970. потписује уговор са сарајевским Балетом, али, захваљујући новом случају, Јованка Бјегојевић се залаже и успева да овај уговор поништи и доведе преплашеног младог играча у Београд. На сцени које се највише плашио, са ансамблом и солистима које је највише поштовао и којима се дивио, Радомир Вучић већ после неколико месеци осваја велики репертоар, као и срца публике, критике и колега.

Током две и по деценије дуге солистичке каријере играо је прве

улоге у безмало целокупном класичном балетском репертоару, међу којима се истичу оне у „Лабудовом језеру“, „Зачараној лепотици“, „Жизели“, „Дон Кихоту“, „Копелији“... Често је говорио да му је за савладавање ових улога требало више времена и труда него другим колегама, јер оне захтевају савршену технику а њему је недостајала школска основа. На сцени се то ни-

Напustiо нас је још један велики уметник. Тихо, ненаметљиво, као што је и живео, као што је и стварао. А његова животна прича говори о томе колико природна предодређеност, таленат и упоран рад имају удела у формирању уметника.

је видело. Његова изванредна вретенаста фигура, лаки скокови и нечујни доскоци, а надасве нешто, само њему знано, због чега је био изванредан партнер, чинили су га јединственим у овим улогама. Са партнеркама различитих генерација, Јованком Бјегојевић, Душком Сифниос, Вишњом Ђорђевић, Лидијом Пилипенко, Иванком Лукатели, Душицом Томић, Милицом

Бијелић, Душком Драгичевић... летео је сценом у трикоу који му је савршено стајао и остао незаборавни принц у „белом балету“. А о њему као савршеном партнеру дуго је у свим интервјуима говорила и Наталија Бесмертнова, са којом је, после свега једне пробе, херојски одиграо на нашој сцени Зигфрида у „Лабудовом језеру“.

Ипак, Раде није волео ове улоге. Боље се осећао у неокласичном репертоару. Зато су његов Ромео у „Ромеу и Јулији“, Вронски у „Ани Карениној“, Дон Хозе у „Кармен“... ненадмашна остварења. А највише се радовао изазову који су му пружале карактерне улоге као што су Отац храма у „Самсону и Далили“ или Отац у „Васкрсењу“, које су му се нудиле у познијим годинама... Са изузетним успехом је тумачио главне роле и у готово свим балетима домаћих аутора који су се тих година нашли на репертоару: „Катарина Исмаилова 77“, „Кинеска при-

ча“, „Бановић Страхинија“, „Јелисавета“, а улогом у „Охридској легенди“ је прославио 20-годишњицу уметничког рада.

Раде је лако налазио заједнички језик и са кореографима – Димитријем Парлићем, Вером Костић, Пијом и Пином Млакар, Лидијом Пилипенко, Јанин Шара...

Упркос примамљивим понудама из иностранства, остао је у ансамблу Народного позоришта све до краја играчке каријере, 1992 – због наше балканске носталгије, али и зато што је био задовољан оним што му је Београд пружао, како је сам говорио. Волео

је да отпутује, игра и врати се. А играо је много, по целом свету, са ансамблом Народного позоришта, али и на самосталним гостовањима. Са Иванком Лукатели је веома успешно учествовао на II међународном балетском такмичењу у Москви 1973. и на такмичењу балетских парова у Јапану 1978. Често је радио и за телевизију. За своје креације добио је све награде и признања која Народном позориште додељује својим уметницима, као и Награду љубљанског Бијенала, Национално признање за свеукупан допринос култури Републике Србије, те Награду за животно дело Удружења балетских уметника Србије.

Поменимо да је једно време водио балетски ансамбл Српског народног позоришта, а у два наврата и београдски Балет. По одласку у пензију посветио се педагошким радом. Изненадна смрт га је отела балетском ансамблу Позоришта на Теразијама, на чијем челу је био последњих година, а који је захваљујући Радевом искреном жару, великој енергији, знању и искуству, достигао садашњи, врхунски професионални и уметнички ниво.

■ Јелица Стевановић ■

